II - Mövsüm Neğmeleri

(s. 45-50)

GÜN ÇIX, GÜN ÇIX

1. Gün çıx, gün çıx,
Keher[1] atı min, çıx.
Oğlun qayadan uçdu,
Qızın tendire düşdü.
Keçel qızı qoy evde
Saçlı qızı götür çıx.
Gün getdi su içmeye
Qırmızı don biçmeye
Gün özünü yetirecek
Qan yerden götürecek.
Keçel qızı aparacaq[2]
Saçlı qızı getirecek.

A YEL BABA, YEL BABA

2. A yel baba, yel baba,
Qurban sene, gel, baba.
Taxılımız yerde qaldı
Yağımız elde qaldı.
A yel baba, yel baba,
Qurban sene, gel baba.

SEM-SEMİM

3. Dağlarda çiçek,
A sem-sem, semim[3].
Leçeyi[4] göyçek
A sem-sem, semim.
Toxumu çiçek,
A sem-sem, semim.
Derde dermanı,
Eller loğmanı.
Beyaz çiçeyim,
İlk yaz çiçeyim.

GELDİ YAZ

4. Açdı çiçek,
Geldi yaz,,
Bağda çiçek,
Sem-semin,
Beyaza gülüm,
Naz gülüm,
Derde derman,
Dağda çiçek,
Sem-semim
Bağda çiçek,
Sem-semin,
Beyaza gülüm,
Naz gülüm,
Derde derman,
Yaz gülüm.

İLDE GÖYERDEREM SENİ

5. Semeni saxla meni
İlde göyerderem seni.
Qara yel
Esdikeçdi.
Sebrimi
Kesdikeçdi.
Semeni cezana gelmişem[5],
Derdlerden suzana[6] gelmişem
Budamı Yel vurdu.
Arpamı
Sel vurdu.
Çovdarı çeyirtke[7] apardı.
Çeltiyi qarasu apardı.
Semeni saxla meni, İlde
göyerderem seni.

SEMENİ

6. Semeni,
Al meni.
Her yazda
Sen yada
Sal meni.
Semeni saxla meni, İlde
göyerderem seni. Semeni
sazana gelmişem. Uzana-
uzana gelmişem.

7. Semeniye saldım badam,
Qoymazlar bir barmaq dadam,
Dörd terefin alıb adam,
Semeni bizana[8] gelmişem,
Uzana-uzana gelmişem.

DUMAN QAÇ QAÇ

8. Duman qaç, qaç, qaç,
Perdeni aç, aç, aç.
Seni qayadan asaram.
Buduna damga basaram.

9. Duman qaç, qaç,
Rübendirü[9] aç, aç,
Küreyini[10] dağlaram,
Oaysağına[11]
Yağçekerem,
Yağlaram. Duman
qaç, qaç.
Rübendini aç, aç...
Yaralarmı
Bağlaram,
Serti yoldan
Saxlaram.
Duman qaç, qaç.

l.doru 2. götürmek 3. semim 4.bireşitbaşörtüsü,yazmaı
9. peçe 10. kürek kemiğini 11. yaranın kabuğu

5. canı çıkmak 6. yanmak, canı yanmak, 7. çekirge 8. bıkma, usanma

Rübendini aç, aç...
Gün babam
Od altında,
Od bulud,
Qanadında
Yel babam,
Yel altında,
Yelpizin[1] qanadında
Seslesem
Dağdan geler.
Bağçadan, bağdan
Geler...
Duman qaç, qaç,
Rübendini aç, aç...

GODU-GODU

10. Godu-godu ha, godu-godu[2]
Godu-godunu gördünüz mü?
Goduya salam verdiniz mi?
Godu burdan ötende[3]
Qırmızı günü gördünüz mü?

11. Qoduya qaymaq gerek,
Qablara yaymaq gerek.
Qodu gün çıxarmasa,
Gözlerin oymaq gerek.
Yağ verin yağlamağa,
Bal verin ballamağa,
Qodu gülmek isteyir,
Qoymaym ağlamağa.

12. Qara toyuq qanadı,
Kim vurdu, kim sanadı?[4]
Göyçeliye getmişdim,
İt baldırımı daladı.

13. Yağ verin yağlamağa,
İp verin bağlamağa.
Verenin oğlu olsun,
Vermeyenin qızı olsun,
Bir gözü de kor olsun,
Tendire düşsün,
Qırmızı bişsin!

14. Getmişdi Göyçeliye
Yoldan endi gemleye.
Baldırın it daladı,
Hönkür-hönkür ağladı.
Yağ verin yağlamağa
Bal verin ballamağa,
Qodu gülmek isteyir
Qoymuyun ağlamağa.

15. Qodu-qodu dursana,
Çömçeni[5] doldursana,
Qodunu yola salsana,
Qoduya pay versene.
Yağ verin yağlamağa,
Bal verin ballamağa,
Qodu gülmek isteyir,
Qoymayın ağlamağa.

16 Qodu-qodunu gördün mü?
Qoduya salam verdin mi?
Qodu burdan ötende
Qırmızı gün gördün mü?
Yağ verin yağlamağa, Bal
verin ballamağa, Qodu
gülmek isteyir, Qoymayın
ağlamağa.

17. Qodu palçığa batmışdı,
Qarmaladım[6] çıxartdım.
Qızıl qaya dibinden,
Qırmızı gün çıxartdım
Yağ verin yağlamağa,
Bal verin ballamağa,
Qodu gülmek isteyir,
Qoymaym ağlamağa

XIDIR NEBİ

18. Xıdır, Xıdır, xıd getir,
Var dereden od getir.
Men Xıdırm neyiyem,
Birce bele dayıyam
Ayağının nalıyam
Başının torbasıyam.

Xıdıra çıraq qoyarlar,
Xıdırçm pay yığmağa
Xıdırçm hay yığmağa
Biz bilmişik hayman,
Xıdır palçığa batdı.
Çıxartdılar vayman.

Xıdır getdi hayman,
Bir qulança[7] dayman.
Dayça palçığa batdı,
Xıdır yanında yatdı.
Xıdır, Xıdır, xıd getir,
Var dereden od getir.

Men Xıdırın quluyam,
Boz atının çuluyam.
Ayağının nalıyam
Çox derdlerden halıyam
Xıdır Nebi,Xıdır İlyas.
Açdı çiçek, oldu yaz.

ÇATMAYA

19. Xanım, ayağa dursana,
Yük dibine varsana,
Boş gabi doldursana,
Xıdırı yola sakana.

Çatma-çatma, çatmaya,
Çatma yere batmaya.
Xıdır payın kesenin,
Ayağı yere çatmaya.
Geceni evinde yatmaya.

1. yelpaze 2. aralıksız yağmurlarda köy çocuklannca tertiplenen bir merasim, bu merasimde okunan nağmeler 3. geçende
4. saydı 5. kepçe 6. yakaladım, tuttum 7. yeni doğmuş tay

KOSA-KOSA

20. A kosa-kosa[1], gelsene,
Gelib salam versene,
Koşa bir azı neyler,
Ördeyi, gazı neyler,
Ay xala-xala, dursana,
Torbanı doldursana.
Ay uyruğu-uyruğu,
Saqqalı it quyruğu,
Koşam bir oyun eyler,
Quzunu qoyun eyler,
Yığar bayram xonçası[2],
Her yerde düyun eyler.

HECELER, HÜCELLER

21. Heceler, Hüceler,
Uzanar gündüzler,
Qısalar geceler,
Sallanar torbalar
Bacadan
Uşaqlar pay isteyir.
Ucadan:
-Xanım bacı dursana,
Torbanı doldursana,
Qonağı yola salsana.
A salsana salsana
Torbaya payı salsana
Verenin oğlu olsun,
Vermeyenin kor gizi.
Heceler, hücceler,
Uzanar güzdüzler,
Qısalar geler...

Mart Neğmeleri

22. Martçıxdı
Derd çıxdı
Hamı Yaza
Mert çıxdı

23. Gördün çıxmadı mart,
Tut quyruğundan dart[4].

MART ÇIXDI

Mart gözüne barmağım
Çıxdı yaza oğlağım

25. Mart çıxdı, mart çıxdı.
Yaman qart çıxdı, qart çıxdı.
Qırdı nece oğlağımı,
Quzunu, çepişi, balağımı.
"Alagöz" ineyim öldü, derd oldu,
"Gövher" saman yedi, merd oldu.
Mart çıxdı, mart çıxdı
Yaman qart çıxdı, qart çıxdı...

QARI İLE MARTIN DEYİŞMESİ

21. QARI:

Ay oğlağım, '
Oğlağım.
Çıxdı yaza
Oğlağım.
Payız[5] üstü
Beş oldu.
Yaz geldi
On beş
Oldu.
Buynuzu beş-beş
Oldu.
Çhlları
Şeş-şeş oldu
Mart gözüne
Barmağım,
Çıxdı yaza
Oğlağım,
Geldi, keçdi
Zamanın.
Ötdü ömrü
Samanın.
Mart gözüne
Barmağım,
Çıxdı yaza
Oğlağım.

MART:

Buynuzu
Beşdi-beşdi.
Qılları
Şeşdi-şeşdi.
Dünen
On beşdi
Bugün
Beşdi-beşdi.
ApreldenS
Borç almışam,

Neneme qonaq
Qalmışam.
Bığlarımdı
Buz-buzu,

1. köse 2. bohça 3. herkes 4. çek 5. güz 6. nisan

Çekdim
Yer üstü
Buzu.
Qırdım ondan
Çox quzu...
Buynuzum
Beşdi-beşdi,
Neneme çore mu[1]
Keçdi.

QARI:

Elden aldın
Yorganım,
Derde düştü
Oğlağım.
Borca getdim
Samana.
Pislik qaldı
Yamana.
Mart gözüne barmağım
Çıxdı yaza
Oğlağım.
Payız üstü
Beş oldu.
Yaz geldi
On beş oldu
Quyruğu
Beş-beş oldu.
Qılları
Şeş-şeş oldu
Mart gözüne
Barmağım,
Çıxdı yaza
Oğlağım.
Çıxdı yaza
Oğlağım.

BOLDU YAĞIŞ

27. Esdi külek2,
Geldi yağış.
Qullalarla
Boldu yağış
Boldu yağış...

GEL, GEL YAĞIŞIM

28. Gel, gel
Yağışım gel...
Payızım gel
Qışım gel,
Qarlar üstü
Yol olsun,
Arpam, buğdam
Bol olsun...

ES, EY GİLAVAR, GİLAVAR...

29. Es, ey gilavar, gilavar[3],
Senden narın[4] iyi gelir.
Es, ey gilavar, gilavar,
Gülden xarım iyi gelir.
Es, ey gilavar, gilavar,
Senden yarın iyi gelir.
Es, ey gilavar, gilavar.
Ay xoş gilavar, gilavar,
Meyxoş gilavar, gilavar,
Es, ey gilavar, gilavar.
Senden yağış iyi gelir.
Es, ey gilavar, hele senden.
Soyuq gışın iyi gelir.

30. Gilavar yat, xezri[5] gel,
Oğlum gelsin seferden.

31. Es xezri, men de verim neziri[6],
Es gilavar, es qadasm aldığım.
Xezri yat, gilavar gel.

32. Yağışı göndereydin,
Odları söndüreydin.
Soluxmuş gülüstanı,
Cannete döndüreydin.

33. Şimşekler çaxar geler
Buludlar axar geler.
Nahide[7] niyaz dedim
Yağışlar yağar, geler.

YAĞIŞ GELİR

34. Göy guruldayır, şimşek çaxır,
Yağış gelir, yağış gelir.
Çaylarımdan sellar axır.
Yağış gelir yağış gelir.
Yağış gelir yelinen,
Şimşek çaxır selinen.
Bend bereni bağlayın
Şana[8] ile belinen,
Sel axsın yollarınan,
Ayrılan qollarman
Süzülsün zemiye[9], xıra[10]
Qobular[n], dağlarınan.

1. sövme, beddua yerine 2. rüzgâr 3. güney yeli 4. toz 5. Hazar'dan esen bir rüzgâr 6. sadaka, adak 7. inilti 8. çatallı kürek 9. tarla 10. bostan 11. küçük dere

I